

Pierwsze stanowisko *Sceliphron curvatum* (SMITH, 1870) (Hymenoptera: Sphecidae) na Górnym Śląsku

The first record of *Sceliphron curvatum* (SMITH, 1870) (Hymenoptera: Sphecidae) in Upper Silesia

Do rodzaju *Sceliphron* KLUG, 1801 należą stosunkowo duże i efektowne grzebaczki, które do końca lat sześćdziesiątych nie były wykazywane z terenu Polski. Jako pierwszy wykazano gatunek *Sceliphron destillatorium* (ILLIGER, 1807), który jest obecnie najczęściej notowanym gatunkiem z tego rodzaju. W końcu lat siedemdziesiątych pojawiły się dane o stwierdzeniu kolejnego przybysza, z tego rodzaju, w Europie. *Sceliphron curvatum*, bo o nim mowa, pojawił się w Austrii skąd rozprzestrzenił się na kraje Europy Południowej, Środkowej i Zachodniej. Pierwotnie ekspansję swą ograniczył do regionów cieplejszych. Wraz z umocnieniem swoich stanowisk systematycznie powiększa swój zasięg. W ostatnich latach odnotowano ekspansję tego gatunku również w krajach Ameryki Południowej. W 2009 roku po raz pierwszy stwierdzono go na kilku stanowiskach we wschodniej i południowej Polsce (BURY et al. 2009. *Acta ent. siles.* 17: 11–18). Liczne niepublikowane dane z Polski o *S. curvatum* pojawiają się od pewnego czasu regularnie na różnych forach specjalistycznych. Na podstawie zamieszczonych zdjęć można zidentyfikować ten gatunek i odnotować kolejne stanowiska w Krakowie, we Wrocławiu i w Limanowej. W dniach 1-3 sierpnia 2010 roku kilka osobników obserwowano na gliniastym brzegu rowu odwadniającego w pobliżu zabudowań wiejskich w Widowie [CA18] w okolicach Rudzińca. Dwie samice odłowiono i znajdują się one w zbiorach Działu Przyrody Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Jest to pierwsze stwierdzenie *S. curvatum* na Górnym Śląsku. Powyżej przytoczone dane lokalizacyjne wskazują na dużą ekspansywność tego gatunku, również w naszym kraju.

ROLAND DOBOSZ
Muzeum Górnośląskie, Bytom
dobosz@muzeum.bytom.pl

Nowe dane o rozmieszczeniu *Scolia hirta* (SCHRANK, 1781) (Scolidae) na terenie Polski w świetle obserwacji przeprowadzonych w latach 2005–2010

The new localities of *Scolia hirta* (SCHRANK, 1781) (Scolidae) in Poland in respect to the observations between years 2005–2010

Scolia hirta SCHRANK, 1781 to jeden z dwóch gatunków tego rodzaju stwierdzonych w Polsce. Pojawia się w lipcu i można ją obserwować do początku września. Imago odwiedza kwiaty. Rozwój powiązany jest z larwami chrząszczy z rodziny Scarabaeidae. Gatunek nie podlega ochronie prawnej, w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (GŁOWAĆSKI, NOWACKI (Eds). 2004) określony jako (VU) – wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie. Z terenu Polski znany z ok. 20 stanowisk o charakterze wyspowym.

Opracowanie powstało poprzez wykonanie kwerendy internetowej i dzięki przekazanim informacjom przez bezpośrednich obserwatorów, które potwierdzone zostały materiałem fotograficznym, co w przypadku tego gatunku jest wystarczające do